205351 ـ از دنیا رفته در حالی که یک دختر و چند برادرزادۀ تنی پسر و دختر دارد

سوال

عمویم از دنیا رفت در حالی که که فقط یک دختر دارد وهمسرش هم درگذشته است و ما فرزندان برادر تنی او هستیم: دو پسر و دو دختر. میراث او چگونه تقسیم می‌شود؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اگر شخصی از دنیا برود و تنها یک دختر داشته باشد و چند برادرزاده از برادر تنی‌اش (دو پسر و دو دختر)، میراث به این شکل تقسیم می‌شود:

دخترش نصف میراث را می‌برد؛ به دلیل این سخن الله تعالی:

وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ [سورۀ نساء: ۱۱]

(و اگر [دختری که ارث می‌برد] یکی باشد نیمی از میراث برای اوست).

و باقی مانده‌اش به فرزندان پسرِ برادر تنی می‌رسد، زیرا پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ می‌فرماید: «فرایض (سهم‌هایی که در قرآن ذکر شده) را به اهل آن (کسانی که در قرآن از آنها یاد شده) بدهید، پس هرچه باقی ماند برای نزدیک‌ترین مرد است» به روایت بخاری (۶۷۳۲) و مسلم (۱۶۱۵) از حدیث ابن عباس رضی الله عنهما.

اما دو دخترِ برادرِ تنی چیزی نمی‌برند زیرا آنان حقی در میراث ندارند و از جملۀ ذوی الارحام هستند (خویشاوندانی که سهم مشخص ندارند و عصبه هم نیستند).

از شیخ ابن باز ـ رحمه الله ـ پرسیده شد: مردی فوت کرده و او همسر و فرزندی نداشت اما فرزندان برادر او که خودش قبلا از دنیا رفته هستند. آیا فرزندان پسر و دختر برادر تنی او از عموی درگذشته‌شان ارث می‌برند؟

ایشان چنین پاسخ گفتند: «اگر چنان است که ایشان پرسیده‌اند، همۀ ارث برای فرزندان برادر تنی خواهد بود، بدون آنکه به دختران چیزی برسد و این بنا بر اجماع مسلمانان و این سخن پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ است که «فروض را به اهل آن دهید، پس هر چه ماند برای نزدیک‌ترین مرد است» (متفق علیه). همچنین دخترانِ برادر تنی نه از اهل فروض هستند و نه از

عصبات، بلکه به اجماع علما از ذوی الارحام هستند» (فتاوی نور علی الدرب).

والله اعلم.